

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt II. Variarū controuersiarū, de concedenda aliis praeter Episcopos iudicandi facultate; ac praesertim Germanorum Antistitum Procuratoribus. De Concilij titulo: De Legatorum auctoritate: Ac de ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1545. Regiæ pietati, discussoque literarum tenore, demandatam Oratoris personam ac potestatem Oratoris, ex verbis Regiis neutiquam eliciuere, adeoque nec illius postularo consensere. Nihilominus, quum ipsi visum est, vt quando vnicus ex Lusitanis adesset à Regem tam pio missus, & tot virtutis suæ dotibus ornatus, præcipuus illi quis honor illi tribueretur, vt factum est, & infra constabit.

CAPVT II.

Varia controuersia, de concedenda aliis præter Episcopos iudicandi facultate; ac præsertim Germanorum Antistitum Procuratoribus. De Concilij titulo: De Legatorum auctoritate: de de Episcopis, aliisque Concilio operam dantibus, Decimarum auri subtrahendis.

Inter ea quæ difficilius decerni poterant, simulque acrius vigeabant vt cõfestim decernerentur, illud erat, sicuti iam notauimus. Quibusnam tribuenda esset ferendi suffragij auctoritas. Quæ dubitatio primo loco in Religiosorum Ordinum Præsides recedebat. Et quidem Legati, ne Synodus, dum portu solueret, vado hæreret, in illud consilium venerant, à cœtu pariter laudatum, vt ad rem ad eò grauem statuendam maiorem Patrum frequentiam opperirentur, nullâ tamen à Religiosis per quamecumque functionem factâ sui iuris accessione vel iacturâ: arbitrati, eos interea fruituros possessione quâ diu potiebantur; ipsumque specimen probatæ doctrinæ, quâ Synodum iuuarent, conciliaturos illis Petrum animos, vt, aliis leuius ferentibus, possessionem continuerent. Quod exoptari à se, Legati Pontifici significarunt: præsertim quia reipsâ Theologica doctrina, quâ dogmata definienda erant, in Regularibus residebat; proinde decorum & opportunum videri, vt pluribus inter iudices iudicandarum rerum inesset exquisita cognitio.

At paulò post interpretati sunt multi ex Episcopis id, quod statutum fuerat, quasi interim ius suffragij nulli præter se competere, conquesti sunt de Legatis, quod contraria meditentur. Ea commotus admurmuratione Montanus, & vt aperti erat animi, dixit. Tantum sibi probari Patrum libertatem, quantum à se optari, vt Patribus pariter eadem in Legatis probaretur. Quapropter eos admonitos se velle, non esse illud Constantiensē, nec Basileensē Concilium, vbi cum Romanus Pontifex nullâ ratione præesset, Antistites

fites in alienam iurisdictionem progredi non sunt veriti. Esse eam Synodum à Pontifice conuocatam, & cui Pontifex præerat per suos Legatos, ac si præfens adesset: Legatorum proinde summam rationem habendam; quæ si haberetur, cuncta feliciter processura. Quodnam iniquius postulatum, quàm pendente adhuc controuersia, Religiosos viros, eò missos ab Apostolica Sede, spoliari possessione veteri, quæ per Iurisconsultos vel in latronibus, nedum in aliis conferuanda? Huic concertationi se interposuit Giennensis Cardinalis, affirmans, quantum ipse conicere poterat, haud postulari ab Episcopis, omnes omnino ex Ordinibus Religiosis, etiam eorum summos Præsides à iure suffragij excludi; sed solum Abbates, quorum numerus adeò excreuerat. Quod discrimen, tametsi Patrum sententiæ non consonabat, cuncti tamen libenter amplexati; tum ne Regularium omnium in se inuidiam prouocarent, tum quòd animaduersa postulationis iniquitate, ac desperatâ victoriâ, maluerint nec videri litem à se immeritò intentatam, nec meritò aduersariis adjudicatam.

3 Sed paulò post referbuit dissensio. Cùm enim Montanus podagrâ figeretur; ipsius vice proposuit Ceruinus, vt tres Cassinenses Abbates, eò à Pontifice destinati, admitterentur. In quo valde certatum est; ac demum decretum, eos admittendos hoc solum nomine, quòd viri essent egregij, habereturque Pontificis ratio, cuius insu aduenerant, dummodò nihil ipsis iuris accederet, aut demeretur. At verò cùm ageretur postea de præscribenda cuique sede ac ratione, quâ Concilio interesset, Iacobus Naclantus, ex Ordine Dominicano Episcopus Clodiensis, quaerit, quàmnam formâ interfuturi essent Synodo nuper nominati Abbates. Respondit Ceruinus, Confessuros eos quidem infultos, suamque sententiam dicturos; sed ipsorum sententiæ eam rationem habendam quæ Patribus videretur. Sed Clodiensis opposuit, Hoc pacto infringi, quod superiori confessu sancitum fuerat, ne illis auctoritas vlla concederetur, nisi quam statuisset Synodus, vbi Patres frequentiores adessent. Cùm autem reposuisset contra Ceruinus, Apostolico priuilegio mitrae pedique honore ipsos potiri, nec eo reipsa priuandos; in querelas alter prorupit, Huiusmodi priuilegijs Episcopos prægrauari, qui prærogatiuas suas iam penè omnes Abbatibus communicatas cernerent; Concilium verò celebrari ad restringendas, non ad ampliandas huiusmodi concessiones. Subiecit tunc aliquantò commotior Ceruinus: Pontifex in suo Diplomate Abbates aduocat, nos verò excludemus? Hinc exorta controuersia, de quibus Abbatibus

1546. batibus loqueretur Diploma; acriter ea de re altercantibus inter se Thomà Campeggio Episcopo Feltriensi, ac Didaco Abala Episcopo Asturienti. Montanus morbo iam liber, gnarus in astu partium tam esse arduum alteram acquiescere, vbi lis integra alteri adiuturatur; quàm facile, vtramque trahi ad media consilia, quibus vniur à singulis rubor alterius alteri succumbentis; proposuit, obtinuitque, vt à plerisque Patrum comprobaretur, trium Castellensium Abbatum concordem sententiam pro vno dumtaxat habendam suffragio, quippe vnus integri Ordinis personam gerentium: eà planè ratione, quâ singuli Religiosorum Ordines per suum quique Generalem Præfectum vnus suffragij iure fruebantur. Pontifex collaudauit Præsides, * quòd eam iudicandi potestatem in Religiosis sustinuisent; simul etiam cohortatus est ad eorum causam propugnandam, quippe non modò rerum conditionibus opportunitatem, sed rationi consentaneam.

* Literæ
Farnesij ad
Legatos,
11. Ianuar.
1546.

Quamquam enim ea potestas solis Episcopis ordinario iure debeat; constat tamen, ex priuilegio per veterrimum etiam vni Præsulibus vel minoris notæ fuisse concessum. Vnde non in tribus postremis solum Conciliis, Constantiensi, Florentino, ac Lateranensi, Generales Ordinum Religiosorum Præfecti atque Abbates eà vti; sed in Viennensi in Gallia, in duobus Lugdunensibus, & in aliis quatuor Lateranensibus iuxtà ac Episcopi habiti sunt. Cuius etiam moris vestigium satis apparet in septima Orientali Synodo, vbi in secunda Actione Monachi pariter aduocantur ad suam sententiam proferendam: & in Actione quarta Archimandrita, & Hegumeni, hoc est, *Ductores*, vnus vel plurium Monasteriorum præfecturam gerentes, vnà cum Episcopis sua nomina decretis Dei subscribunt. Huc accedit, Abbates, cum inaugurantur, obstringere se iureiurando itidem ac Episcopi solent, vt Concilio interint, vbi à Pontifice aduocentur. In Romanæ pariter Ecclesiæ Rituibus connumerantur Abbates inter eos, qui ius suffragij obtinent in Conciliis; additurque, id postea meritò ad Religiosorum summorum Præsides inductum. Ex quibus liquet id quod dicebamus, humiliori modi auctoritatem, vt ad Episcopos ex ordinarij iuris potestate ea pertinet, perinde Abbatibus ex priuilegio veteris consuetudinis tribuendam.

Post hæc à Legatis composita, propè iam erat, vt eadem iudicandi facultas impertiretur Dominico Soto Dominicano. Is magnum Theologiæ lumen eà tempestate habebatur inter eos, qui primi post Franciscum Victoriam, Soti Magistrum, gloriam here-

ditatemque illius scientiæ in Hispanicis Academiis altè fundarunt. 1546.
 Accessit ille tamquam suffectus ab Ordinis sui Generali Vicario,
 domesticis comitiis alibi detento. Sed Ceruinus admonuit, Di-
 ploma Pontificis obfata, quo cauebatur, ne ad suffragium admit-
 teretur quicumque ab alio subrogatus fuisset. Vnde Sotus Consi-
 liarij solum munere functus est. ^a Nec verum fuit, quod à Burgen-
 si Cardinali vulgatum dicebatur, iudicandi potestatem à Pontifi-
 ce illi concessam.

^b Quin, tametsi Legati Diploma Pontificium penes se haberent,
 quo indulgebatur Episcopis Germaniæ vsus suffragij per Procu-
 ratorem; eo tamen haud promulgato, satius visum est, vt illius
 generalis indulgentiæ loco, quæ poterat multos aliarum regionum
 Antistites ad æmulationem excitare, ipsorum arbitratui commit-
 teret Pontifex, vt illud concederent cui peculiare ob causas con-
 cedendum putarent. Sed responsum à Pontifice, ^c Haud sibi op-
 portunum videri, eas in salebras ipsos conicere; seu quod rem inui-
 dia obnoxiam existimaret, vti sunt cuncta inæqualitatis argumen-
 ta, adeoque minimè consentaneam huiusmodi ministris, quibus
 communis beneuolentia ac fiducia comparanda erat; seu quod ar-
 bitraretur, arario gratiarum solum Principem idoneum esse custo-
 dem, cui plus inest animi ad id præcludendum aduersus impetum
 cuiuscumque potentiæ.

^d Itaque Præsides, haud operæpretium rati eam vniuersalem
 concessionem palam facere, noluerunt suffragij ius impertiri, ne
 ipsis quidem Augustani Cardinalis Procuratoribus; quorum alter
 eiusdem Ecclesiæ erat Canonicus, alter, Claudius Iaius, ex decem
 primis Societatis Iesu Patribus. In eiusdem quoque communis le-
 gis obseruantiam, quamquam ægrè, Tridentinum adduxere, qui
 eodem planè spiritu quo Augustanus animabatur, adeoque illius
 vice poterat assentiri. Pontifex factum comprobauit, & petenti-
 bus Legatis, per Farnesium Cardinalem ad eos scribendas curauit
 literas, ^e Tridentino communicandas, per quas ipsis iniungebatur,
 vt Augustano Cardinali significarent, Pontificem ipsius studio ac
 beneuolentiæ fretum, putare gratum illi futurum, si eius exemplo
 aditus ocluderetur reliquis minoribus Episcopis ad huiusmodi
 postulata.

^f Secuta est alia contentio, quæ, tametsi ex nomine orta, diu Syn-
 odum turbauit, nec vniquam sedata, sed solum identidem conso-
 pita, rursusque suscitata, importunas procellas penè vsque ad extre-
 ma Concilij tempora conflauit: cum sæpè contingat, voces non

Pars I.

X x x

tam-

^a Literæ Le-
 gatorum ad
 Farnesium,
 14. Ianu. &
 Farnesij ad
 Legatos,
 21. Ianuar.
 1546.

^b Literæ Le-
 gatorum ad
 Farnesium,
 14. Decem-
 bris 1545.

^c Literæ Far-
 nesij ad Le-
 gatos, vlti-
 mo Decem-
 bris 1545.

^d Literæ Le-
 gatorum ad
 Farnesium,
 9. Decem-
 bris 1545.

^e Farnesij
 Literæ ad
 Legatos,
 31. Decem-
 bris 1545.

1546.

tamquam mera signa æstimari, sed quandoque tamquam etiam rerum causas. Ad epigraphen decreti sancienti de vitæ integritate in iis qui aderant, proposuit Baccius Marcellus, Episcopus Felulanus, vt adderentur ad maiorem Concilij dignitatem hæc verba, *Franciae Ecclesiam representans*; qui titulus, aiebat ille, à Synodis Constantiensis ac Basileensis desumptus, prætermittendus non erat in Tridentina, etsi minoris frequentiæ, non tamen minoris æstimationis atque auctoritatis. In eam sententiam multorum aura conspirauit, ex more communitatis, præsertim recens coalescentis, quæ speciosis nominibus oblectatur. At contra dissentit Augustinus Bonuccius Aretinus, Ordinis Seruorum Generalis Præfectus, illum titulum esse recens inductum, nec antiquis Concilijs vsitatum. Adiditque Pighinus, Esse pariter superuacaneum, cum ex tenore Diplomatis Pontificij, & ex Decreto inchoandi Concilij declararetur ea Synodus Vniuersalis & Oecumenica: quæ nomina pariter erant significationis, sed maioris auctoritatis, & propter consuetudinem, minoris inuidiæ. Primus Præsidium utrâque sententiâ humaniter laudatâ, ad posteriorem se dixit accedere; illum titulum, telum quippe validissimum ad hæresim Lutheranam configendam, non esse tam citò promendum, ne illorum auribus vulnus infligeret, adeoque in furorem ageret, quos ad respiscendum alliciebant. Exemplum peti non posse à Synodo Basileensi, quæ in schismaticam degenerauit, & in quam ea fastuosa inscriptio Eugenij Quarti odium irritauit. A Synodo Constantiensis eam sibi appellationem actam ex peculiari ratione: cum enim diuturno schismate discederetur Ecclesia, declarandum erat, eam integram à Concilio repositari, adeoque vim habere, quâ per sua Decreta rursus ad unitatem ipsam reduceret. Summum potius Pontificem imitarentur, qui cum sibi liceret per titulorum sublimitatem cælum petere, manus tamen in humili manere, & se abiectioni titulo insignire, *Serui Seruorum Dei*. Primi Legati sententiam collegæ laudibus excepere, & cum iis, quod magni apud Episcopos momenti fuit, Cardinalis Tridentinus, eâ epigraphæ reiectâ, quippe aptâ inflammandis Lutheranorum odiis, adeoque illi tempori neutiquam opportuna.

* *Variæ Legatorum Litteræ ad Farnesium, 9. & 14. Ianuar. 1546.*

Quiuere tunc quidem Episcopi; sed breuî, auctâ frequentâ, vehementius exarserunt: vt proinde Legati agrè impetum sustinere potuerint. Atque illud planè tunc accidebat, quod consilio- rum discordias quandoque obdurat; nimirum rationem, quam eorum Præsides adducebant, eam non esse quæ ipsorum animos validius commouebat: vnde illos argumentis oppugnare, perinde erat ac

vmbra

vim concutere, non solidum corpus. Scripserunt ergo ad Pontificem Legati, ^a Se auersatos eam inscriptionem, ob memoriam verborum, quæ Constantiæ ac Basileæ fuerant illi adiecta, hoc est, *Quæ Synodus à Christo immediate potestatem habet, cui quilibet cuiuscumque status vel dignitatis, etiamsi Papalis existat, obedire tenetur.* Peculiari causâ id Constantiensi tribuendum fuisse, vbi agebatur de ferenda sententia inter plures, de quorum legitimo in Ecclesia Principatu ambigebatur; at Basileensem, quòd hunc titulum extra eam Ecclesiæ ambiguitatem sibi arrogauit, in schisma corruisse. Legatorum sententiæ assensus etiam Pontifex est; ^b illisque percontantibus, An vbi Episcopi in re feruiddè postulanda persisterent, ipsis indulgendum; negauit Pontifex: ^c nam superioribus rationibus accedebat, ne longius protraheretur opus, & ne minueretur statutis sanctionibus auctoritas, si facillè reuocarentur ob importunitatem aduersantium. Quin subdidit, omitti potuisse appellationem *Vniuersalis & œcumenica*; non quòd vera non esset, sed quòd minimè oporteret citra necessitatem fouere nonnullorum animos, elatiores ex magnificis huiusmodi vocabulis. Verumtamen animaduertit postea Paulus, præter visitatum ab aliis Conciliis loquendi modum, etiam ex eo quòd ipse per suum Diploma huiusmodi nomine honestauerat Tridentinum, integrum non fuisse Legatis, ab eodem Patres Tridentinos depellere citra speciem conculcantium.

¹⁰ At si Pontifex præcellentis in Episcopos dignitatis suæ fatigebat; longè acrior Episcopos inuaserat sophistica quædam anxietas, suæ potestatis erga Legatos tuendæ. Eò Patres deuenerunt, vt conquererentur, recens admissum ab Legatis absque ipsorum consensu delegatum ab Oratore Mendoza, aperta que eius literas solenni inchoationis die. De quo grauius exposulauit primus Legatus in generali cœtu, vehementer admiratus, in controuersiam vocari, an Præsidibus liceret literas legationis sive cuiusuis excipere, in Concilio referendas, ac de responsis ex Patrum sententiis deliberare. Cùm pariter experimento compertum esset, in ferendis ac postea in enumerandis suffragiis confusiùs agi: ac propterea cùm Legati tribus antiquissimis Episcoporum vnà cum Pighino Romanæ Rotæ Duodecimuiro negotium dedissent, vt suffragia colligerent; ne tam tenuis quidem functionis administratio præterit absque tam acri Patrum querimonia, vt fatius Legati duxerint eam reuocandam.

Leuitati proxima visa est paucorum quorundam arrogancia; ^d qui audito Pontificis Diplomate, Decimas condonante Episcopis in Synodo coactis, mussitabant obmurmurantes, fatius futurum fuisse,

Xxx 2

1546.
a Literæ Farnesij ad Legatos, 14. Ianuar. 1546.

b Literæ Farnesij ad Legatos, 14. Ianuar. 1546.
c Literæ Farnesij, 21. Ianuar. 1546.

d Literæ Legatorum ad Farnesium, 5. Ianuar. 1546.

1546.

fuisse, si per seipsam Synodus eo se onere releuasset. Plerisque vero illud beneficium adeo fastidio non fuit, ut actis Pontifici gnarus, petierint insuper Episcopi quidem, ut eadem oneris cessatio sua etiam domesticis indulgeretur, quippe qui laboris participes, patri quoque leuaminis indigebant: summi vero Religiosorum Ordinum Præsides, ut idem concederetur ipsorum familiis, quod sumptui consuleretur & sibi necessariò ibi degentibus, & plurimis ipsorum Theologis, qui eò conuenerant, & iussu Pontificis adhuc accersebantur. Idem denique petiere quotquot Concilio aderant: quin etiam Legati, super prouentibus dispartiri solitis inter Purpuratos qui Romæ adsunt, nemini verò absenti, vel in Apostolica legatione detento, concessis. Quam legem, aiebant, intelligendam de iis legationibus, quibus ea iactura releuatur per alia pecuniaria emolumenta; non de ipsorum legatione, qui tot sudoribus ad communem Ecclesiæ utilitatem profusis, nihil aliud tandem, nisi spirituum segetem demetebant. Verùm Pontifex, gnarus, in omni recta administratione, legum relaxationes angustè coarctari oportere, ne ipsarum copia legem omnino perfringat, Episcoporum postulanti assensus non est. De Religiosis, quorum petitio æquior videbatur, respondit, Indecorum fore leuamentum commune tum laborem ac sumptum impendentibus, tum hæc onera minimè subeuntibus; at verò de releuandis laborantibus, habiturum se rationem: de ipsis Legatis nihil interim decretum. Nulla quippe validior custodia legem tuetur, quàm ipsius aggressorum multitudo, hoc est, plurium relaxationis petitorum: Princeps siquidem præuidet maiorem sibi beneuolentiæ iacturam impendere ex paucis, quàm de cunctis repulsis, ob humanæ corruptionem naturæ, quæ non tantum appetit boni accessionem sibi, quantum se in accessione boni ab aliis non superari.

* Literæ Legatorum Farnesij ad Legatos, 21. Ianuar. 1546.

CAPVT III.

Expenduntur quæ Suauis pro certo sumit, de unico veteris Ecclesiæ Episcopatu; in quo vniuerso, quilibet Episcoporum iurisdictionem obtinuerit.

DE rebus variis atque grauissimis æquè falsò ac confidenter plura præmittit Suauis, gnarus, multis probationis loco frontem esse.

Orditur ab eo, quòd primæ Ecclesiæ fuerit maximæ utilitatis Synodo.